

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

AYAKKABI VE SARACIYE TEKNOLOJİSİ

DAĞCI BOT MODELİ

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilir.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	3
1. STANDART FORM HAZIRLAMA	3
1.1. Standart Form Yapım Şekli.....	4
1.1.1. Standart Formun Yapılandırılması	4
1.1.2. Model Çizimi	4
UYGULAMA FAALİYETİ	6
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	8
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	11
2. YÜZ İSTAMPALARINI HAZIRLAMA	11
2.1. Dağcı Bot Modeli Yüz İstampaları	11
2.1.1. Yüz İstampası	11
2.1.2. Yan Gamba	13
2.1.3. Fileto İstampası.....	14
2.1.4. Petlik	16
2.1.5. Pet İstampası	17
2.1.6. Körüklü Dil İstampası.....	18
UYGULAMA FAALİYETİ	22
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	24
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3	26
3. ASTAR İSTAMPASI.....	26
3.1. Dağcı Bot Astar Şekli ve Ölçüler.....	26
3.1.1. Yüz Astarı.....	27
3.1.2. Gamba Astarı	28
UYGULAMA FAALİYETİ	30
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	31
MODÜL DEĞERLENDİRME	33
CEVAP ANAHTARLARI	35
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	36
KAYNAKÇA	37

AÇIKLAMALAR

KOD	542TGD312
ALAN	Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi
DAL/MESLEK	Ayakkabı Modelistliği
MODÜLÜN ADI	Dağcı Bot Modeli
MODÜL TANITIMI	Dağcı ayakkabı modeli için ıstampa hazırlama ile ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Dağcı ayakkabı modeli çıkarmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında, bu modül ile model çeşitlerini ve özelliklerini tanıyarak dağcı bot standart formunu hazırlayıp yüz ve astar ıstampalarını çıkarabileceksiniz. Amaçlar 1. Model özelliğine göre yapım tekniğini belirleyebileceksiniz 2. Model ve ölçülere uygun standart form hazırlayabileceksiniz. 3. Yüz ve astar ıstampalarını çıkarabileceksiniz.
EĞİTİMÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Atölye ortamı, kalıp, çelik cetvel, mezura, model bandı, kesim lastiği, kesim bıçağı, kurşun kalem, silgi, kalemtraş, karton, masat, üçgen eğe, pistole, ökçe merdiveni, açıölçer.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. ➤ Modül sonunda uygulanacak ölçme araçları ile modül uygulamalarında kazandığınız bilgi ve beceriler ölçülerek değerlendirilecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Ayakkabılar günlük giyimin yanı sıra özel amaçlı da üretilmektedir. Ayakkabı giymemizin bir amacı da doğanın olumsuz etkilerinden ayaklarımızı korumak isteğimizdir. Doğanın olumsuz etkileri, ayaklarımızı rahatsız eder. Bu nedenle şehirde giydiğimiz ayakkabı farklı, kumsalda yürürken giyeceğimiz ayakkabı farklıdır. Hele bunun üzerine olumsuz hava koşulları ve zemin girmişse giyilecek ayakkabı bu olumsuz etkenlere karşı koruyucu olmalıdır.

Dağcı botları, taban, ıstampa ve kullanılan deriler bakımından günlük ayakkabılardan farklı olmalıdır. Tabanlar zeminin engebesine karşı ve kaymaya karşı korumalı olmalı, deri suya çamura dayanıklı olmalı, ıstampası ise bu olumsuz etkilerin ayak içerisine girmesini engelleyecek yapıda olmalıdır.

Bu modülde kar, yağmur, çamur gibi doğanın olumsuz etkilerine karşı ayağımızı koruyabileceğimiz köruküklü dil yapısına sahip, bot modeli anlatılmaktadır. Modül sonunda dağcı botu standart formu hazırlama, yüz ve astar ıstampalarını çıkarabilme ile ilgili gerekli bilgi ve beceriye sahip olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler doğrultusunda, gerekli ortam sağlandığında “dağcı bot modeli” standart formu hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Dağcı bot modellerini araştırınız. Model resimleri ve özelliklerini gösteren bir pano hazırlayınız. Yaptığınız araştırmayı sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. STANDART FORM HAZIRLAMA

Dağcı botlarda taban özellikleri yürümeye daha elverişlidir. Bu modellerde tabanın yanı sıra ıstapada da farklılıklar görülmektedir. Yağmur ve çamurlu ortamlara karşı dayanıklı, su geçirmeme özelliği olan ayakkabılardır. Zeminin ıslaklığı, kuruluğu veya engebeli oluşu taban, deri gibi üretimde kullanılan malzeme özelliklerini etkiler. Bunun yanı sıra, kar ve yağmur sularının ayakkabı içerisine girmemesi için, ıstapmanın dil yapısı normal bottan daha farklı olmalıdır. Bu çalışma körüklü dil olarak da tanımlanır. Körüklü dil, gamba ve dil arasındaki açıklığı kapatarak bot içerisine su ve çamurların girmesini engeller.

Fotoğraf 1.1: Dağcı bot modelleri

1.1. Standart Form Yapım Şekli

Bu modülde anlatılan ıstampı 42 numara bot kalıbı üzerine çalışılmıştır. Model çizirken kullanılan ölçülerin kalıp numarasına ve yapısına göre farklılık göstereceği bilinmelidir.

Dağcı bot standart formu hazırlarken öncelikle:

- Kalıp doğru seçilmeli,
- Kalıp iç dış bantlanmalı,
- Dış ve iç formlar hazırlanmalı,
- Orta form oluşturulmalıdır (Bakınız Profil çıkarma modülü).

1.1.1. Standart Formun Yapılandırılması

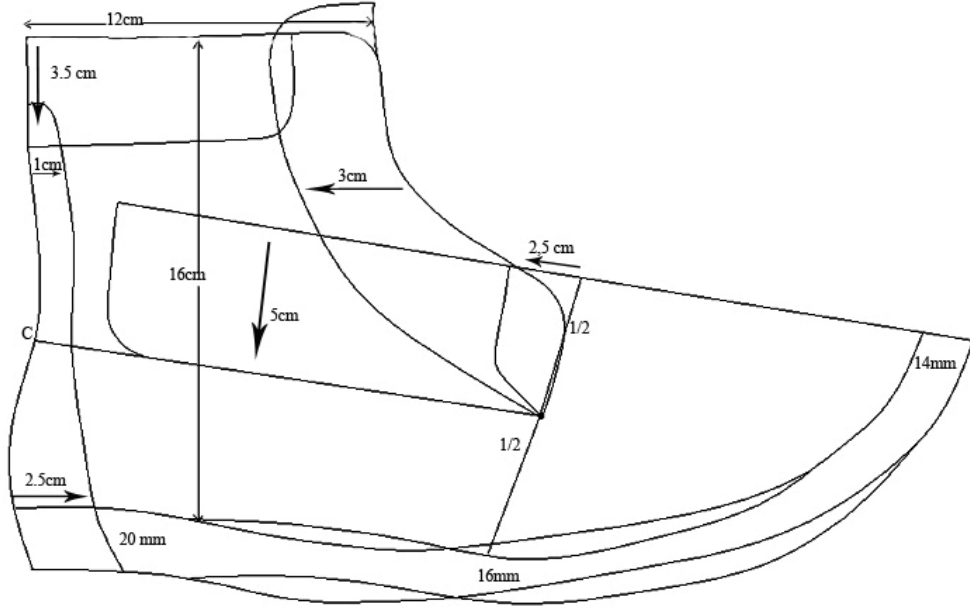
Dağcı bot standart formu, bot modeli çalışmalarında olduğu gibi yapılandırılmalıdır.

- Dik açı çizilir. Kalıp topuk yüksekliği işaretlenir.
- Orta form, dik açı üzerine topuk yüksekliği dikkate alınarak çizilir.
- Tepe noktası ön orta noktadan yukarı işaretlenir.
- Topuk oturma noktası ile tepe noktası birleştirilerek uzun topuk çizgisi çizilir.
- Uzun topuk çizgisine 10 0 açı ile kısa topuk çizgisi çizilir. Uzun topuk çizgisi uzunluğu ölçülerek kısa topuk çizgisi üzerine işaretlenir.
- Kısa topuk çizgisi çizilir ½'si işaretlenir. Bu noktadan geçen kalıp kenarına dik orta çizgi çizilir.
- Kalıp kenarından yukarı orta çizgi üzerinde bot yüksekliği işaretlenir.
- Bot yüksekliği noktasından yatay bir çizgi çizilir.
- Bot yüksekliği çizgisi üzerinde, ağız genişliği orta noktanın sağına ve soluna bolluk payı verilerek işaretlenir (Bakınız Fermuarsız Çizme modülü).

1.1.2. Model Çizimi

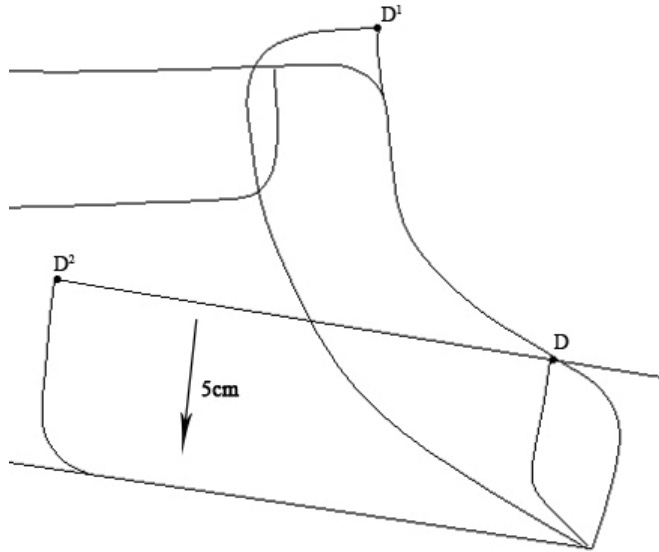
- Model çizimi, hazırlanan standart form üzerine şekil 1.1'de verilen ölçülerden yararlanılarak göze hitap edecek biçimde kalıp yapısı dikkate alınarak çizilir. Dilin katlama çizgisi üzerine çizilmesi ise şekil 1.2'de anlatıldığı gibi olmalıdır. Bu model yüz, gamba, fileto ve körüklü dil parçalarından oluşmaktadır. Model çizirken bu parçaların standart üzerinde birbirinden ayrıldığı çizgiler doğru olarak belirtilmelidir.

Şekil 1.1: Standart form

- Körüklü dil ıstampasını çıkarmak amacıyla dil çiziminin katlama çizgisi üzerine çizilmesi gerekir. D noktasından D1 noktasına kadar olan dil çizgisi mezur yardımıyla ölçülür. Bulunan ölçü uzatılan katlama çizgisi üzerinde D noktasından arkaya doğru işaretlenir. (D2 noktası) Dil genişliği işaretlenerek Şekil 1.2'de görüldüğü gibi dil çizimi tamamlanır.

Şekil 1.2: Dil çizimi

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kalıbı bantlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kalıbınızın bot kalıbı olmasına ve yapacağınız modele uygun olmasına dikkat ediniz. ➤ Kalıbı tekniğine uygun iç ve dış bantlayınız.
➤ Referans noktalarını işaretleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ön ve arka eksen orta çizgilerini çiziniz. ➤ Milo başlarını bularak tarak çizgisini çiziniz. ➤ Kalıp ön orta noktası ve arka yüksekliği işaretleyiniz.
➤ İç ve dış formları oluşturunuz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dış formu tekniğine uygun kartona yapıştırınız. ➤ Bant etrafından kesim yaparak çıkartınız. ➤ Ters çevirerek kartona çiziniz. ➤ İç formu tekniğine uygun kartona yapıştırınız. ➤ Bant etrafından kesim yaparak çıkartınız. ➤ Form üzerindeki noktaları çentik atarak belirtiniz.
➤ Orta formu oluşturunuz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dış formu kartona çiziniz. ➤ İç formu dış form üzerine çiziniz. ➤ Ön orta çizgi ve kalıp arka orta çizgisi üzerinde oluşan farkları ortalayınız. ➤ Topuk kısmındaki çizgi farkını ortalayınız.
➤ Standart form oluşturunuz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dik açı üzerine topuk yüksekliğini işaretleyiniz. ➤ Orta formu, dik açı üzerinde alınan topuk yüksekliğine yerleştirerek etrafından çiziniz. ➤ I noktasını işaretleyiniz. ➤ Uzun topuk çizgisini çiziniz. ➤ Kısa topuk çizgisini çiziniz. ➤ Kısa topuk çizgisi ile uzun topuk çizgisi ölçüsünü eşitleyiniz. ➤ Kısa topuk çizgisinin ½'sini işaretleyiniz. ➤ Bu noktadan geçen dik bir çizgi çiziniz. ➤ Dik çizgi üzerinde kalıp kenarından

	<p>yukarı bot yüksekliğini işaretleyiniz.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bot yüksekliği noktasını yatay bir çizgiyle çiziniz. ➤ Ön kavisi çiziniz. ➤ Arka kavisi çiziniz.
➤ Modeli çiziniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tarak çizgisinin ½'si işaretlenir ➤ Arka yükseklikten bu noktaya düz bir çizgi çizilir. ➤ Gamba çizgileri çizilir. ➤ Arka fleto çizilir. ➤ Petlik kısmı çizilir. ➤ Bağcık kısımları çizilir. ➤ Dil çizgisi çizilir. ➤ Yüz çizgisi dil kısmı çizilir. ➤ Katlama çizgisi çizilir. ➤ Monta payları verilir.
➤ Monta paylarını veriniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Monta payını 20, 16, 14 mm olarak veriniz. ➤ Pergel kullanarak payları veriniz.

Bu uygulamayı yeni bir standart form hazırlayarak tekrar ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru veya yanlış olarak işaretleyiniz.

1. ( ) Yüz orta noktasından yukarı standart kalıp uzunluğunun $\frac{1}{4}$ 'ü tepe noktası olarak işaretlenir.
2. ( ) Bot yüksekliği topuk oturma noktasından yukarı ölçülür.
3. ( ) Bot formu oluşturulurken konç ön kısmı bilek çizgisinden 1cm yukarı kaldırılmalıdır.
4. ( ) Kısa topuk çizgisi ile uzun topuk çizgisi ölçüsü eşitlenmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Gerekli araç ve gereci sağlayarak dağcı bot modeli standart formu hazırlayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Doğru kalıbı seçtiniz mi?		
2. Kalıbı iç dış bantladınız mı?		
3. Milo başları, arka yükseklik ve kalıp ön orta noktalarını işaretlediniz mi?		
4. Tarak çizgisi, ön orta ve arka orta çizgilerini çizdiniz mi?		
5. İç ve dış formu hazırladınız mı?		
6. Orta formu hazırladınız mı?		
7. Dik açı çizerek model kalıbının topuk yüksekliğini dik açı üzerinde işaretlediniz mi?		
8. Orta formu dik açı üzerine topuk yüksekliğini dikkate alarak çizdiniz mi?		
9. Ayak üst noktasını işaretleyerek uzun topuk çizgisini çizdiniz mi?		
10. Uzun topuk çizgisine 10 ⁰ açı ile kısa topuk çizgisini çizdiniz mi?		
11. Uzun topuk çizgisi ölçüsünü kısa topuk çizgisi üzerinde işaretlediniz mi?		
12. Kısa topuk çizgisinin ½'sini işaretlediniz mi?		
13. Kısa topuk çizgisinin ½'sinden geçen dik bir çizgi çizdiniz mi?		
14. Konç yüksekliğini belirlediniz mi?		
15. Konç yüksekliğine paralel bir çizgi çizdiniz mi?		
16. Konç genişliğini işaretlediniz mi?		
17. Ön ve arka kavisi işaretlediniz mi?		
18. Standart form üzerine modeli çizdiniz mi?		
19. Dil çizimini katlama çizgisi üzerine çizdiniz mi?		

20. Monta paylarını verdiniz mi?		
21. Standart formu etrafından kesim yaparak çıkardınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi evet olmalıdır. Eğer hayır cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler doğrultusunda gerekli ortam sağlandığında dağcı bot modeli yüz ıstampalarını hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Dağcı bot modellerinin dil ıstampa yapılarını araştırınız. Yaptığınız araştırmayı sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

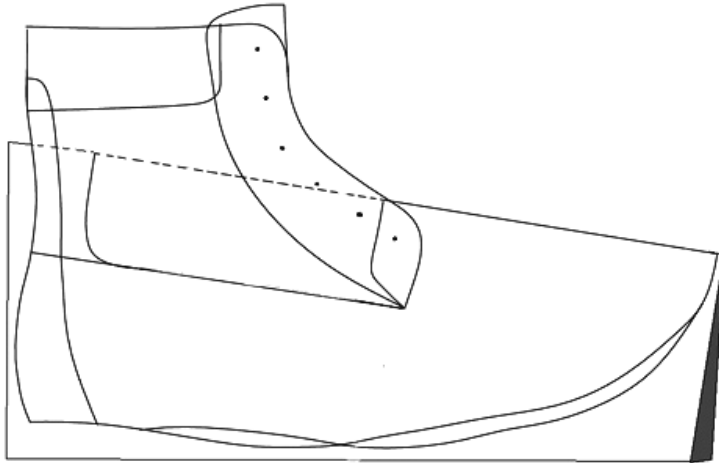
2. YÜZ İSTAMPALARINI HAZIRLAMA

2.1. Dağcı Bot Modeli Yüz İstampaları

Çizilen modele göre parça sayısı ve şekilleri farklı olmaktadır. Bu modülde anlatılan model; yüz, gamba, fleto ve körüklü dil ıstampasından oluşmaktadır. Bu öğrenme faaliyetinde öğrenme faaliyeti 1’de hazırlanan standart formun ıstampalarının nasıl hazırlanacağı ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

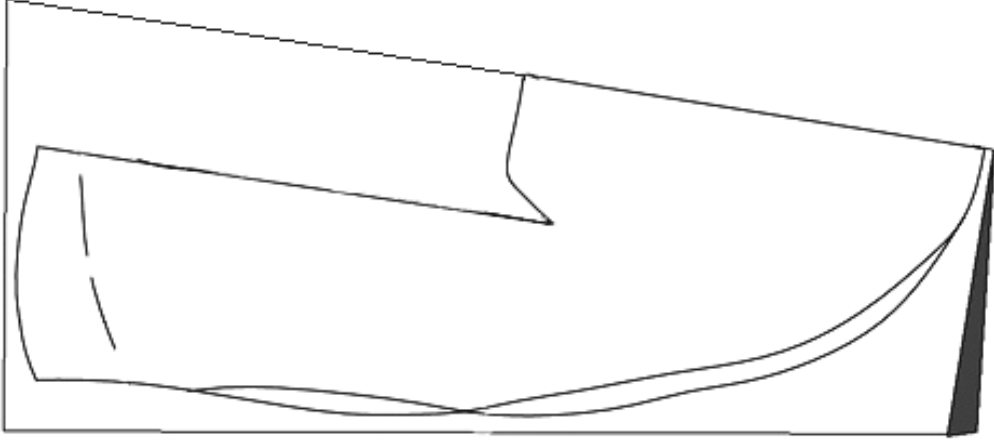
2.1.1. Yüz İstampası

- Yüz ıstampasını çıkarmak için yeterli büyüklükte karton sivri uçlu bir alet yardımıyla iz yapılarak katlanır. Standart formun katlama çizgisi şekilde görüldüğü gibi karton katına yerleştirilir (Şekil 2.1).

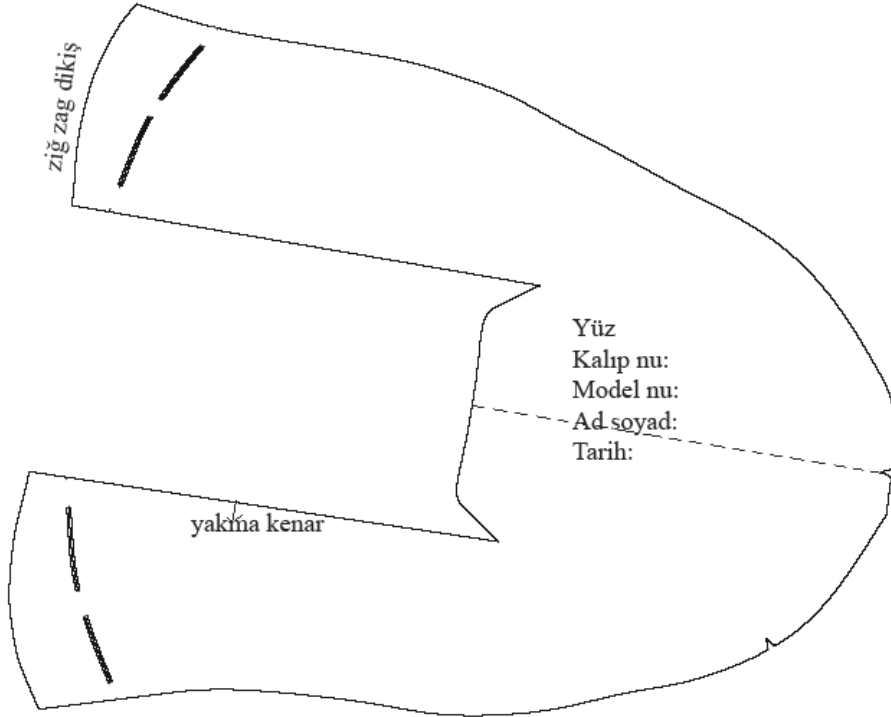
Şekil 2.1: Standart formun yerleştirilmesi

- Yüz ıstampasına ait çizgiler karton üzerine çizilir (Şekil 2.2).

Şekil 2.2: Yüz çizgilerinin çizilmesi

- Çizim etrafından kesim yapılarak ıstampaya bilgileri üzerine yazılır. Fileto çizgisi üzerine kanal açılır. Burun ve dış çentikler atılır (Şekil 2.3).

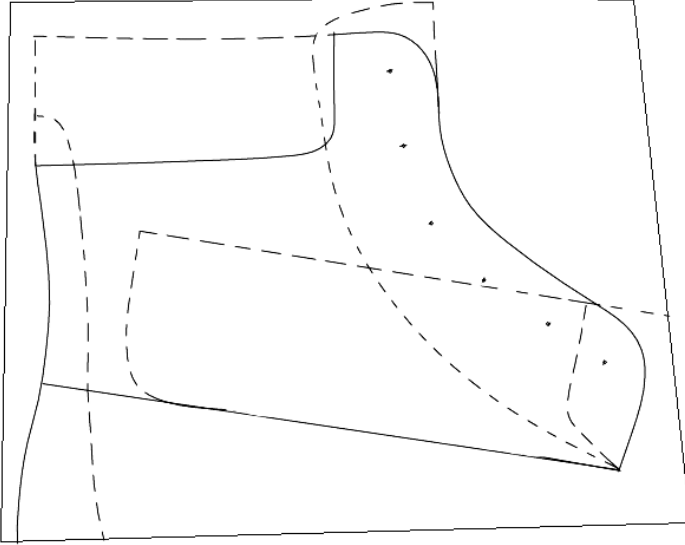

Şekil 2.3: Yüz ıstampası

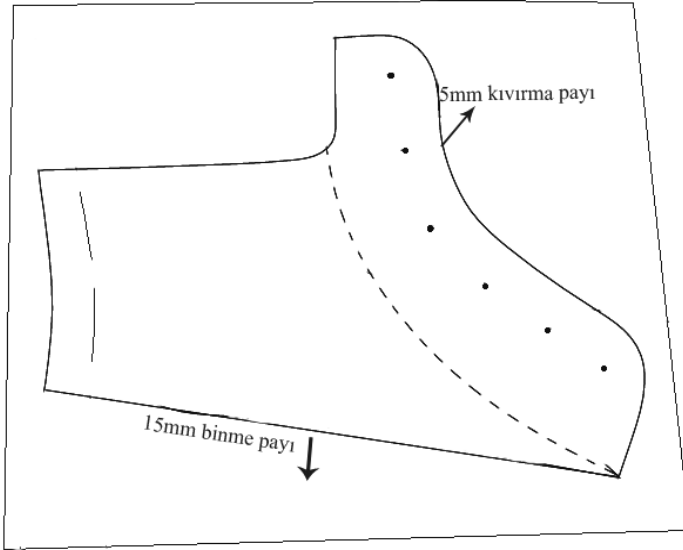
2.1.2. Yan Gamba

- Gambayı oluşturan çizgiler kartona çizilir (Şekil 2.4).

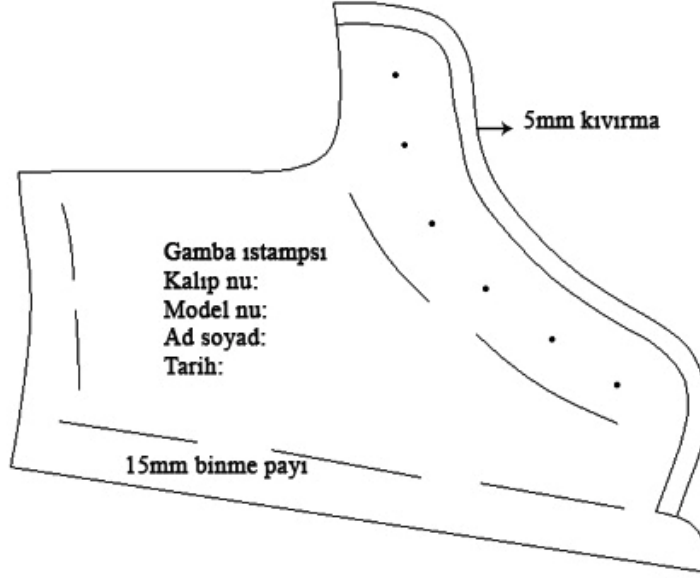
Şekil 2.4: Gamba çizimi

- Pergel yardımıyla 15 mm binme, 5 mm kıvrıma payı verilir (Şekil 2.5).

Şekil 2.5: Gamba payları

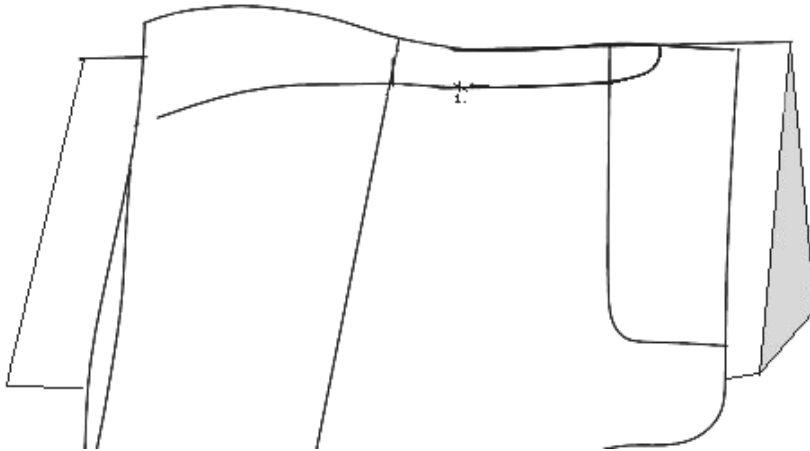
- Verilen paylar etrafından kesim yapılarak çıkartılır. İstampa bilgileri yazılır. Binme payını belirtmek için binme payına kanal açılır (Şekil 2.6).

Şekil 2.6: Gamba ıstampası

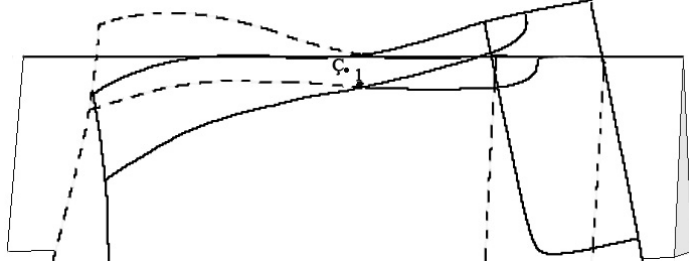
2.1.3. Fileto İstampası

Yeterli büyüklükte karton sivri uçlu alet yardımıyla ikiye katlanır. Fileto şekilde görüldüğü gibi karton katına yerleştirilir. Filetonun karton katına yerleşen kısmı 1. noktaya kadar çizilir (Şekil 2.7).

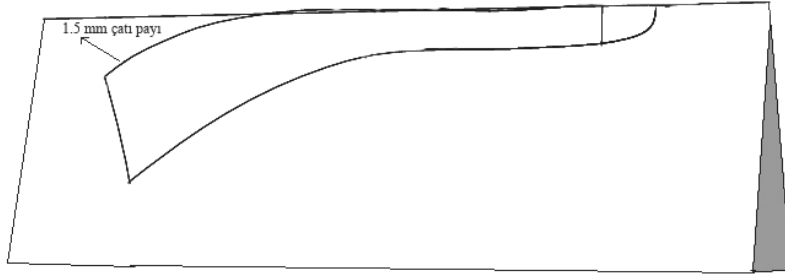
Şekil 2.7: Fileto çizimi

- Belirlenen referans noktasından çevirme yapılır. Filetonun kalan kısımları çizilir (Şekil 2.8).

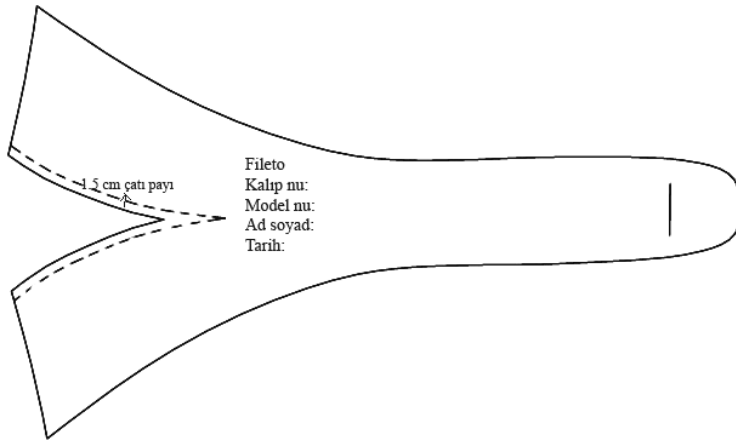
Şekil 2.8: Fileto kampresi

- Kampreden dolayı oluşan kırık çizgiler düzeltilir. Arka çentiğe 1.5 mm çatı dikiş payı verilir (Şekil 2.9).

Şekil 2.9: Fileto payları

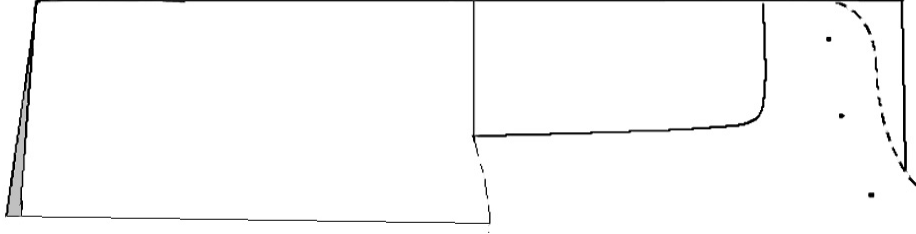
- Verilen paylar etrafından kesim yapılır. İstampa bilgileri üzerine yazılır (Şekil 2.10).

Şekil 2.10: Fileto ıstampası

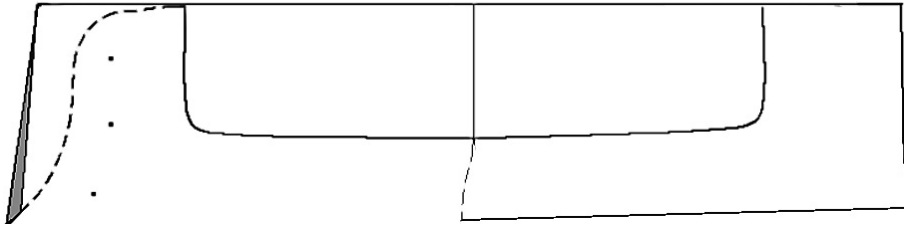
2.1.4. Petlik

Yeterli büyüklükte karton katı hazırlanır. Şekil 2.11’de görüldüğü gibi standart form karton katına yerleştirilir. Pet ıstampasını oluşturan kısımlar kartona çizilir.

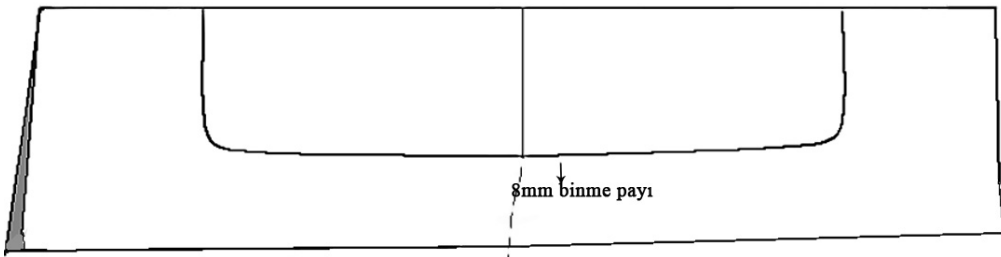
Şekil 2.11: Pet ıstampa çizimi 1

- Standart form ters çevrilir. Arka orta çizgisi üst üste gelecek şekilde karton katına şekil 2.12’de görüldüğü gibi yerleştirilerek pet çizgileri çizilir.

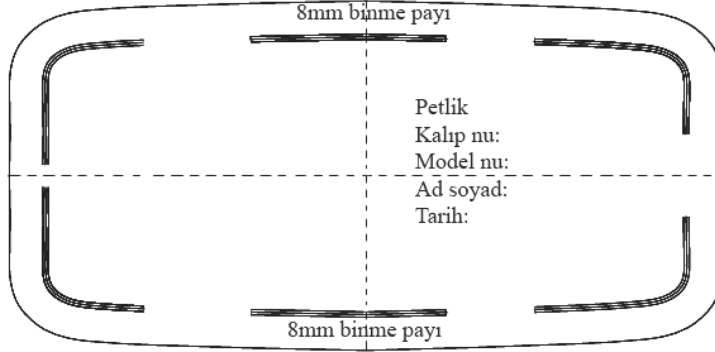
Şekil 2.12: Pet ıstampa çizimi 2

- 8 mm binme payı verilir (Şekil 2.13).

Şekil 2.13: Pet ıstampa payı

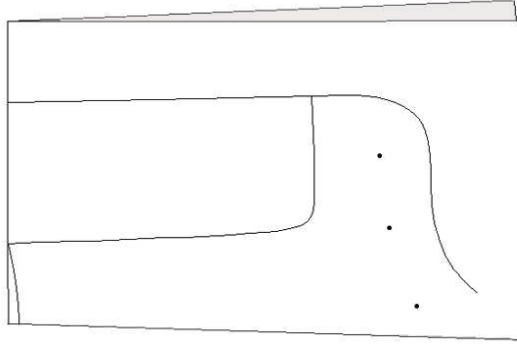
- Verilen pay etrafından kesim yapılır. Binme payını belirtmek için pay çizgisi üzerine kanal açılarak ıstampa bilgileri yazılır (Şekil 2.14).

Şekil 2.14: Pet ıstampası

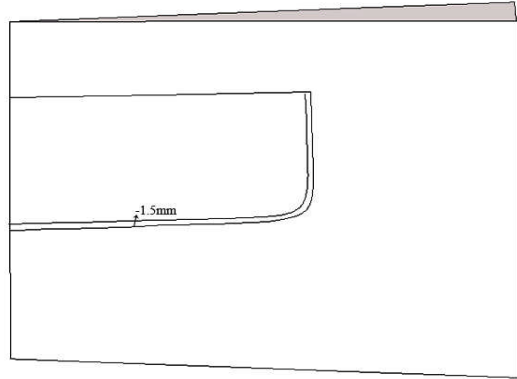
2.1.5. Pet İstampası

Yeterli büyüklükte karton katı oluşturulur. Standart form şekil 2.15'te görüldüğü gibi kartona yerleştirilir.

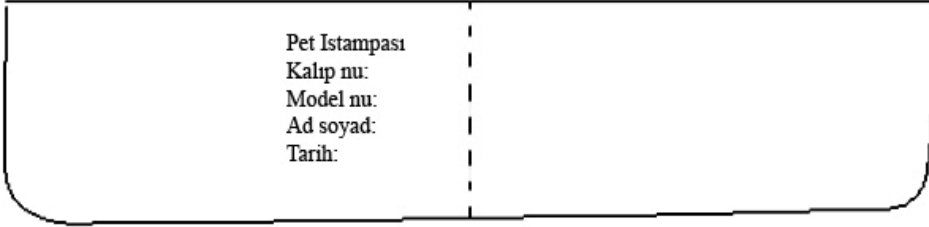
Şekil 2.15: Pet ıstampa çizimi

- Pet ıstampasını oluşturan çizgiler karton üzerine aktarılır. Şekil 2.16'da görüldüğü gibi pergel yardımıyla 1,5 mm eksiltme yapılır.

Şekil 2.16: Pet ıstampa eksiltmesi

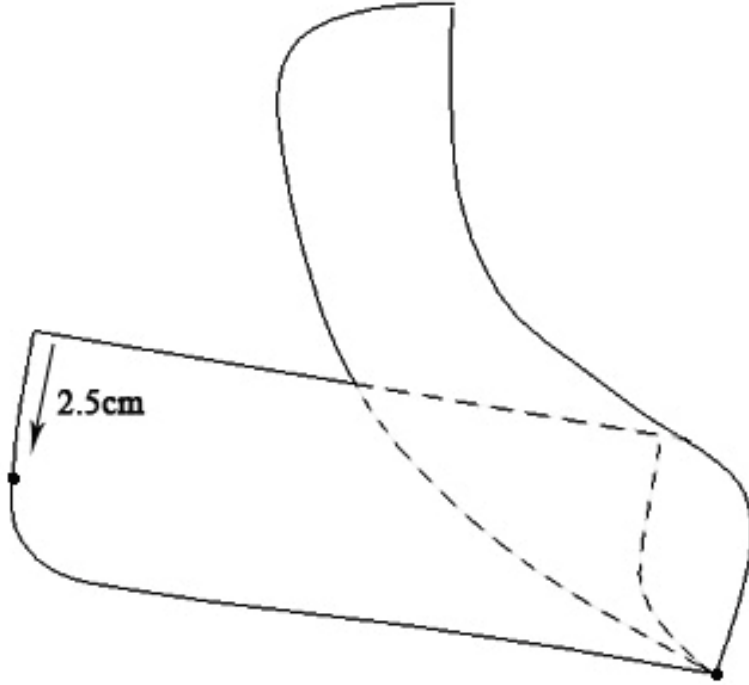
- Yapılan eksiltme dikkate alınarak kesim yapılır. İstampa bilgileri üzerine yazılır(Şekil 2.17).

Şekil 2.17: Pet ıstampası

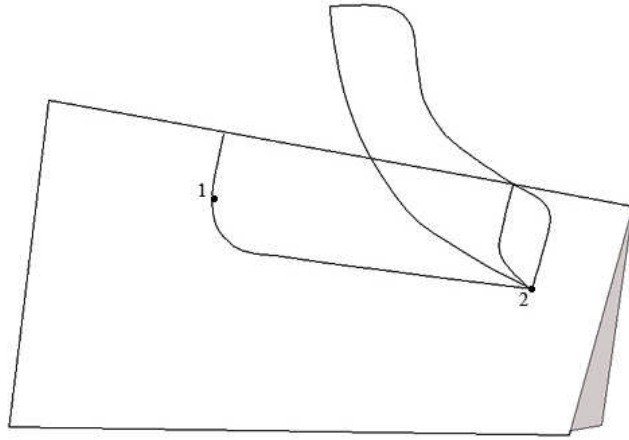
2.1.6. Körüklü Dil İstampası

- Körüklü dil ıstampası hazırlayabilmek için dil çizgileri ile birlikte gambanın da çizgileri kullanılmaktadır. Körüklü dil için gerekli çizgilerin başka bir kartona aktarılması yapılacak olan çalışmayı kolaylaştırır (Şekil 2.18)

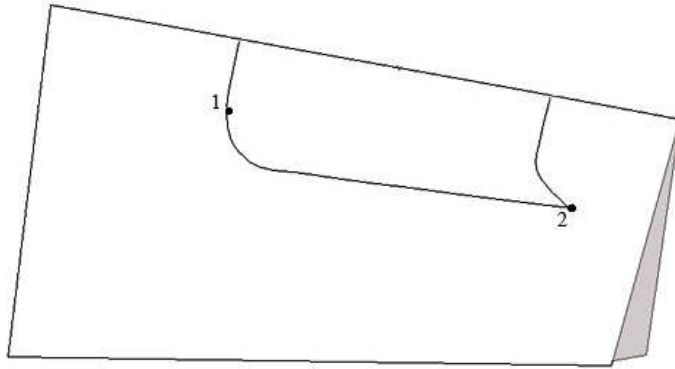
Şekil 2.18: Körüklü dil standart formu

- Yeterli büyüklükte karton katı oluşturulur. Körüklü dil standart formu karton katına şekil 2.19’da görüldüğü gibi yerleştirilir.

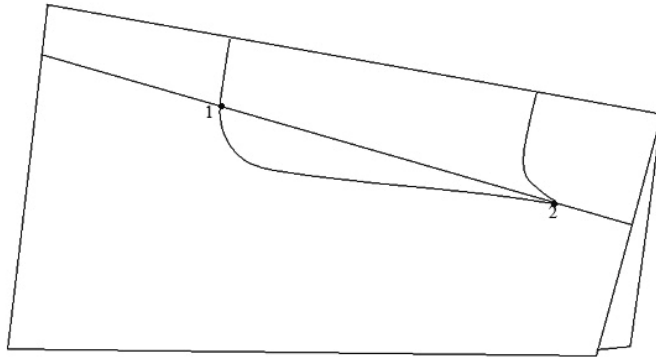
Şekil 2.19: Körüklü dil çizimi

- Dili oluşturan çizgiler kartona aktarılır. 1. ve 2. noktalar işaretlenir (Şekil 2.20).

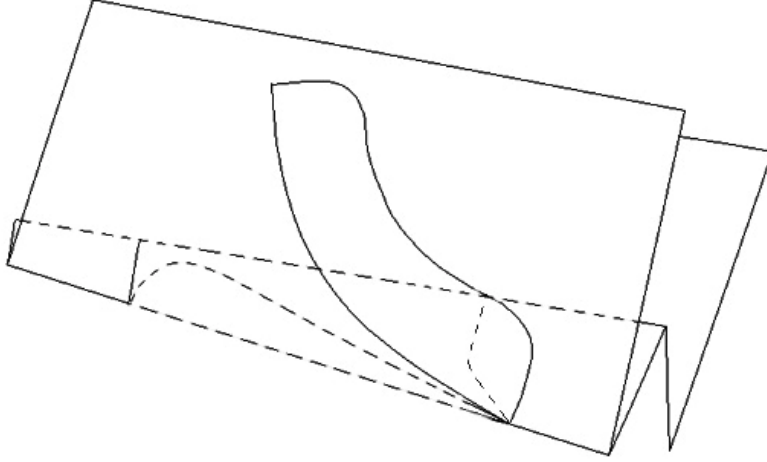
Şekil 2.20: Körüklü dil çizimi 2

- 1. ve 2. noktalardan geçecek şekilde cetvel kullanılarak sivri uçlu bir alet yardımıyla yeni bir katlama çizgisi çizilmelidir. Bu uygulama kartonun diğer tarafına da yapılmalıdır.

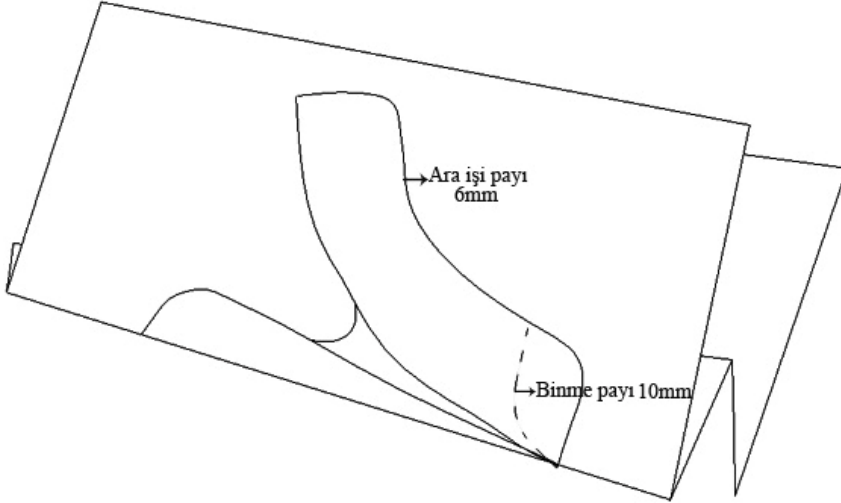
Şekil 2.21: Yeni katlama çizgisi

- Çizilen yeni katlama çizgisinden şekil 2.22’de görüldüğü gibi katlama yapılır. Körüklü dil standardı tekrar ilk katlama çizgisine ve yapılan dil çizimine uygun olarak karton üzerine yerleştirilir.

Şekil 2.22: Körüklü dil çizimi

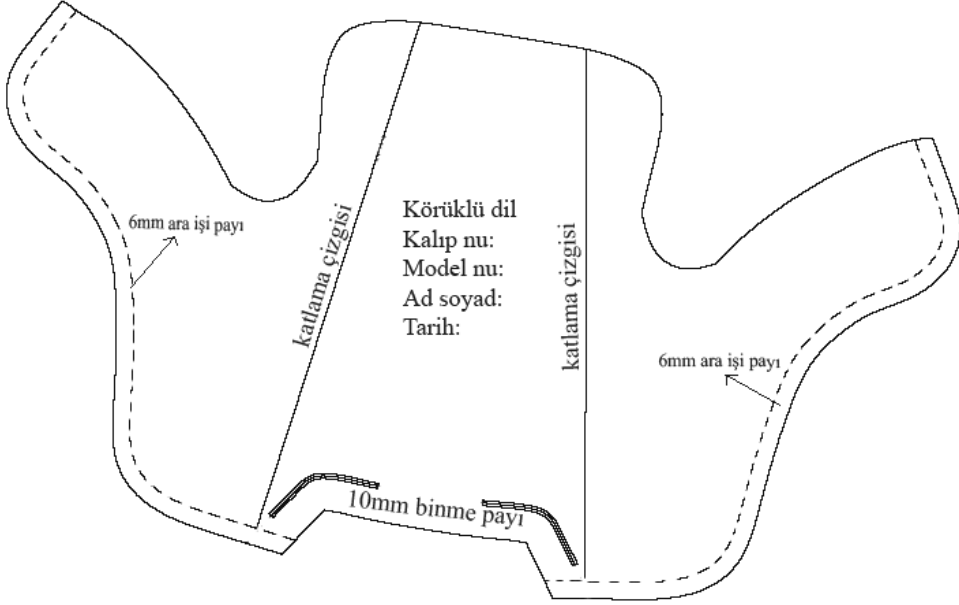
- Şekil 2,23’te görüldüğü çizgiler kartona aktarılır. Binme payı ve ara işi payı verilir. Dil ile gamba arasındaki boşluk şekilde görüldüğü gibi kavisli bir çizgiyle birleştirilir.

Şekil 2.23: Körüklü dil payları

- Verilen paylar dikkate alınarak kesim yapılır. İstampa bilgileri karton üzerine yazılır. Dil binme payı kanal açılarak belirtilir (Şekil 2. 24)

Şekil 2.24: Körüklü dil ıstampası

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Yüz ıstampasını çıkartınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yeterli büyüklükte kartonu sivri uçlu bir alet yardımıyla katlayınız. ➤ Standart formun katlama çizgisini karton katına yerleştiriniz. ➤ Yüz ıstampasına ait çizgileri karton katına aktarınız. ➤ Keskin bir bıçak yardımıyla kesim yapınız. ➤ Monta payındaki iç dış farkını keserek çıkartınız. ➤ Burun ve dış çentikleri atınız. ➤ İstampa bilgilerini yazınız.
➤ Gamba ıstampasını çıkartınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Standart formu karton üzerine yerleştiriniz. ➤ Gambaya ait çizgileri kartona aktarınız. Gamba üzerine bağcık yerlerini işaretleyiniz. ➤ 15 mm binme payı ve 5mm kıvrırma payını veriniz. ➤ Pergel kullanınız. ➤ Verdiğiniz paylar etrafından kesim yaparak çıkartınız. ➤ Binme payına kanal açarak ıstampa bilgilerini yazınız.
➤ Fileto ıstampasını çıkartınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yeterli büyüklükte kartonu keskin bir alet yardımıyla çiziniz. ➤ Standart formun fileto çizgisinin üst bölümünü karton katına yerleştiriniz. ➤ Karton katına denk gelen kısımları kartona çiziniz. ➤ Kampre noktasından çevirme yaparak çizilmeyen kısmı karton katına yerleştiriniz. ➤ Etrafından çizim yapınız. ➤ Kırık çizgileri düzeltiniz. Arkada oluşan çentik kısmına 1.5 mm pay veriniz. ➤ Etrafından kesim yaparak ıstampa bilgilerini yazınız.
➤ Petlik ıstampasını çıkartınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yeterli büyüklükte kartonu keskin bir alet yardımıyla ikiye katlayınız. ➤ Standart formun pet ıstampa kısmını karton katına yerleştiriniz.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pet çizgilerini çiziniz. ➤ Bu çizgileri kartonun diğer yarısına da aktarınız. ➤ 8mm binme payı veriniz. ➤ Pay etrafından kesim yapınız. ➤ Binme payını kanal açarak gösteriniz. ➤ İstampa bilgilerini yazınız.
➤ Pet ıstampasını çıkartınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yeterli büyüklükte kartonu keskin uçlu bir alet yardımıyla ikiye katlayınız. ➤ Pet kısmını kartona çiziniz. ➤ Üst kısımdan 1.5 mm pergel yardımıyla eksiltme yapınız. ➤ Yaptığınız eksiltmeyi dikkate alarak kesim yapınız. ➤ İstampa bilgilerini üzerine yazınız.
➤ Körüklü dil ıstampasını çıkartınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dil çizimini katlama çizgisi üzerine çiziniz. ➤ Yeterli büyüklükte kartonu katlayınız. ➤ Dil çizgilerini kartona çiziniz. ➤ Standart formu aldığınız referans noktalarından ters çevirerek gamba kısımlarını çiziniz. ➤ Dile binme ve ara işi paylarını veriniz. Binme kısımlarını kanal açarak belirtiniz. ➤ İstampa bilgilerini yazınız.

Yeni hazırladığınız dağcı botu standart formunun yüz ıstampalarını çıkartınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruları doğru veya yanlış olarak işaretleyiniz

1. ( ) Gamba için binme payı 8 mm verilmelidir.
2. ( ) Körüklü dil için 6 mm ara işi payı verilmelidir.
3. ( ) Dil binme payı 10 mm verilir.
4. ( ) Arka kısmın zikzak dikiş ile birleştirilebilmesi için 1,5 mm çatı payı verilmelidir.
5. ( ) Binme payına verilen pay, yapılacak olan dikişin çift, tek veya daha fazla olmasına göre farklılık gösterir.

DEĞERLENDİRME

Objektif testteki cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Dağcı bot modelinin yüz ıstampalarını çıkartınız. Yaptığınız uygulamaları aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Model çizgilerini analiz ederek hangi ıstampaların çıkartılacağını belirlediniz mi?		
2. Yüz ıstampasını öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi karton katına çizdiniz mi?		
3. Çizim etrafından kesim yaparak ıstampayı çıkardınız mı?		
4. İstampa bilgilerini üzerine yazdınız mı?		
5. Milo başlarını işaretleyerek tarak çizgisini çizdiniz mi?		
6. Çentik ve binme kanallarını işaretlediniz mi?		
7. Gamba ıstampasını öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi kartona çizdiniz mi?		
8. Binme ve kıvrıma paylarını verdiniz mi?		
9. İstampa bilgilerini yazarak binme kanallarını açtınız mı?		
10. Fileto ıstampasını öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi karton katına yerleştirdiniz mi?		
11. Kampre noktası belirleyerek filetonun çizimi yapılmayan kısmı katlama çizgisine yerleştirdiniz mi?		
12. Yerleştirdiğiniz kısımları karton üzerine çizdiniz mi?		
13. Kırık çizgileri düzeltip arkada oluşan çentiğe 1.5 mm çatı payı verdiniz mi?		
14. Verdiğiniz paylar etrafından kesim yaparak ıstampayı çıkarttınız mı?		
15. Körüklü dil ıstampasını öğrenme faaliyetinde olduğu gibi çizdiniz mi?		
16. Ara işi ve binme payı verdiniz mi?		
17. İstampa bilgilerini yazdınız mı?		
18. İstampa parçalarını bir araya getirerek kontrol ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi evet olmalıdır. Eğer hayır cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler doğrultusunda dağcı bot modeline uygun astar ıstampası hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

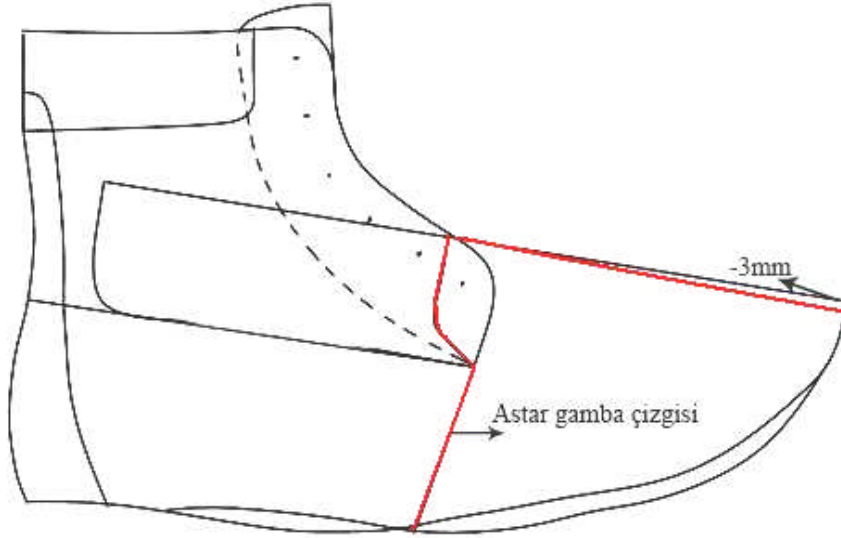
Kullanmakta olduğunuz ve ya mağazalarda bulunan dağcı bot modellerinin astar yapılarını inceleyerek sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. ASTAR İSTAMPASI

3.1. Dağcı Bot Astar Şekli ve Ölçüler

Standart form üzerine astarı oluşturacak çizgiler çizilmelidir. Astar çizgilerinin yüz çizgileriyle karışmasını engellemek için farklı renk kalem kullanılmalıdır.

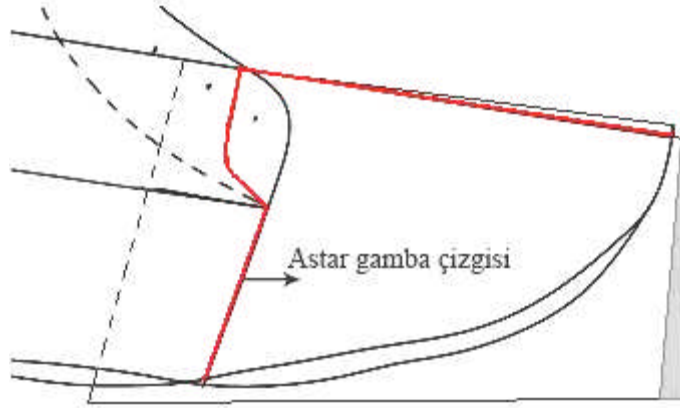
Bu modülde astar ıstampası yüz ve gamba olmak üzere iki parçadan oluşmaktadır. Astarı daha farklı parçalardan oluşturmak da mümkündür. Astar çizgileri için şekil 3.1'e bakınız.

Şekil 3.1: Astar çizgileri

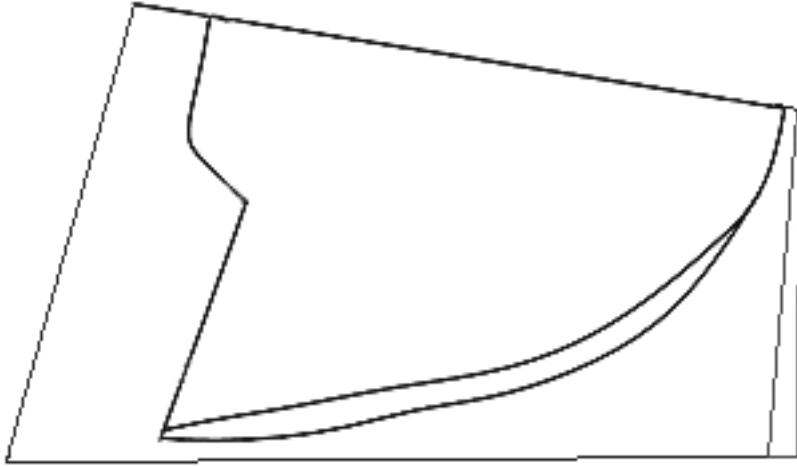
3.1.1. Yüz Astarı

Yeterli büyüklükte karton sivri uçlu bir alet yardımıyla çizilerek katlanır. Şekil 3.2’de görüldüğü gibi standart form karton katına yerleştirilir.

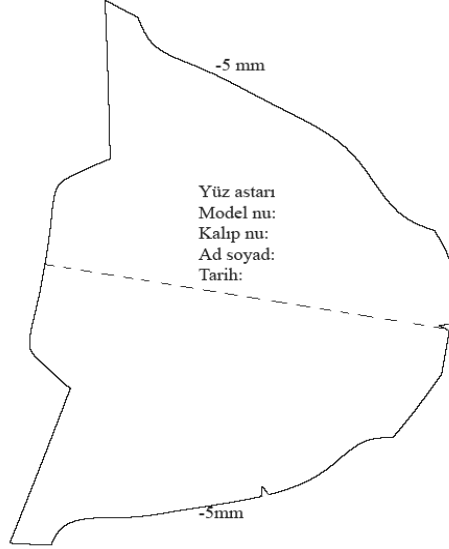
Şekil 3.2: Yüz astarı yerleştirme

- Yüz astarına ait çizgiler kartona çizilir (Şekil 3.3).

Şekil 3.3: Yüz astar çizimi

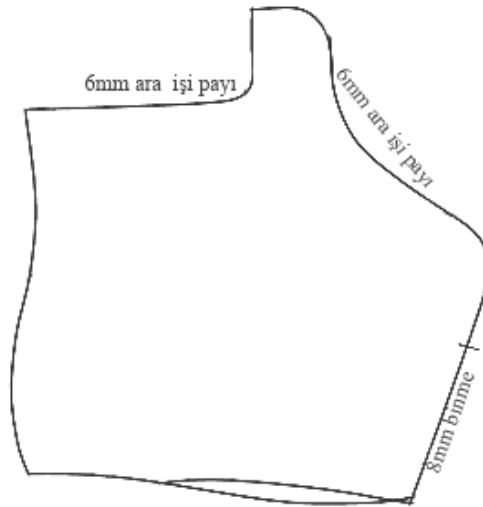
- Etrafından kesim yapılır. İç ve dış monta farkları kesilerek çıkartılır. Monta payından montalamayı kolaylaştırmak için eksiltme yapılır. İstampa bilgileri üzerine yazılır (Şekil 3.4).

Şekil 3.4: Yüz astar ıstampası

3.1.2. Gamba Astarı

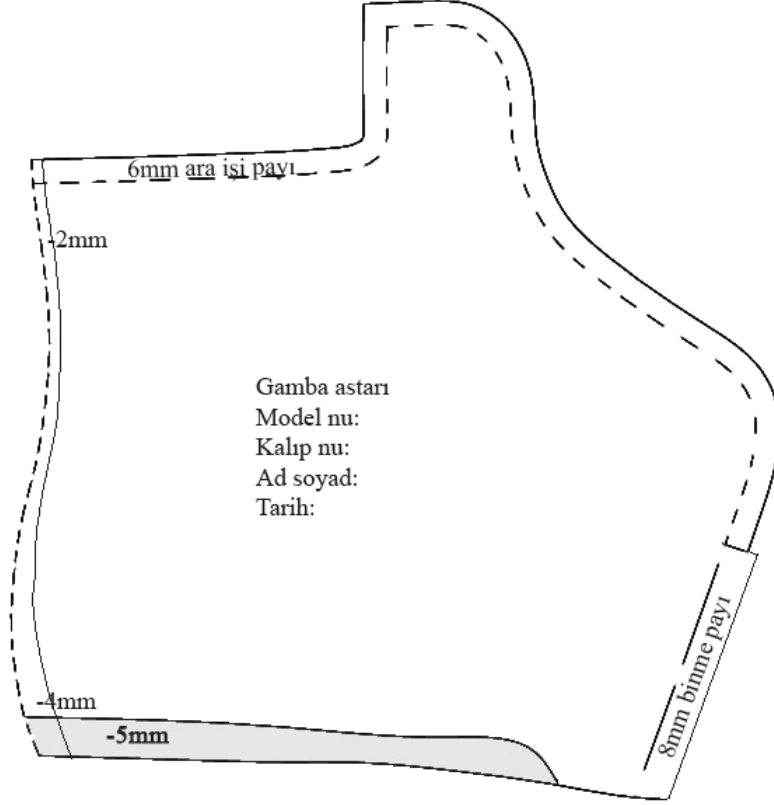
Standart form üzerinden gamba astarını oluşturan çizgiler kartona aktarılır. 6 mm ara işi payı ve 8 mm binme payı verilir. Gamba astarı, monta payı iç ve dış çizgi farkları varsa iç ve dış için ayrı ayrı çıkartılmalıdır (Şekil 3.5).

Şekil 3.5: Gamba astar payları

- Gamba astarı arka üst kısımdan -2 mm, monta kısmından -4 mm işaretlenerek şekil 3.6’da görüldüğü gibi eksiltilir. Verilen payların etrafından kesim yapılarak ıstampa çıkartılır. Binme payına çentik veya kanal açılır. Monta kısmı -5, -6 mm kısaltılır. İstampa bilgileri üzerine yazılır (Şekil 3.6).

Şekil 3.6: Gamba astarı

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Astar şeklini standart form üzerine çiziniz.	➤ Yüz çizgileriyle karışmaması için renkli kalem kullanınız. ➤ Burundan -3 mm inerek yeni katlama çizgisi oluşturunuz.
➤ Kartonu hazırlayınız.	➤ İstampa parçaları için yeterli büyüklükte karton kullanınız. Çift kat olarak kullanılacak kartonları cetvel ve bıçak yardımıyla katlayınız.
➤ Astar ıstampalarını standart formdan kartona kopyalayınız.	➤ Sivri ve sert uçlu kalem kullanınız. ➤ Öğrenme faaliyetinde anlatılan şekilde yapınız.
➤ Astar paylarını çiziniz.	➤ Pergel kullanınız. ➤ Doğru kenarlara doğru payları veriniz. ➤ Öğrenme faaliyetinde anlatılan payları veriniz. ➤ Kalem kanallarını 1,5 mm genişliğinde ve paralel yapınız.
➤ Astar ıstampalarını kesiniz.	➤ Bilenmiş bıçakla düzgün kesim yapınız. ➤ İç dış farklarına göre kesim yapınız. ➤ Çentikleri doğru yere atınız.
➤ Astar ıstampalarını kontrol ediniz.	➤ Çıkardığınız bütün parçaları üst üste yerleştirerek birbirleriyle uyumunu kontrol ediniz. ➤ Standart formda yaptığınız tanımlama bilgilerini bütün ıstampalara uygulayınız.

Bu uygulamayı hazırladığınız yeni standart formun astar ıstampalarını çıkartarak tekrar ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak işaretleyiniz.

1. ( ) Astara 6 mm ara işi payı verilir.
2. ( ) Astar çizgileri çizmeden astar ıstamaları çıkartılabilir.
3. ( ) Astarın monta kısmına 5-6 mm pay verilir.
4. ( ) Astar da çentik kullanılmaz.
5. ( ) Astar yüz ıstampalarından dar olmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Objektif testteki cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Yeni hazırladığınız standart formun astar ıstampalarını çıkarınız. Aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçeği	Evet	Hayır
1. Astar için gerekli çizgileri çizdiniz mi?		
2. Astar yüz ıstampasını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
3. Gamba astar ıstampasını tekniğine uygun çıkardınız mı?		
4. Gamba astar ıstampasını arkadan 2 mm fort kısmından 4 mm olacak şekilde eksilttiniz mi?		
5. Binme paylarını verdiniz mi?		
6. Ara işi paylarını verdiniz mi?		
7. Astarı monta kısmından 5-6 mm kısalttınız mı?		
8. Hazırladığınız ıstampaları birleştirerek kontrolünü yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi evet olmalıdır. Eğer hayır cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz modül değerlendirme geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Gerekli araç gereç ve donanımın bulunduğu ortamda dağcı botu standart formu hazırlayarak yüz ve astar ıstampalarını çıkartınız. Yaptığınız bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Modelinize uygun kalıbı seçtiniz mi?		
2. Kalıbı tekniğine uygun iç ve dış bantladınız mı?		
3. Ön orta ve arka orta çizgilerini çizdiniz mi?		
4. Arka yüksekliği ve kalıp ön orta noktasını işaretlediniz mi?		
5. Milo başlarını işaretleyerek tarak çizgisini çizdiniz mi?		
6. Dış ve iç formu tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
7. Orta formu oluşturduğunuz mu?		
8. Kalıbın topuk yüksekliğini ölçtünüz mü?		
9. Dik açı çizerek bu yüksekliği dik açı üzerinde işaretlediniz mi?		
10. Orta formu tekniğine uygun dik açı üzerine çizdiniz mi?		
11. Tepe noktasını işaretleyerek uzun topuk çizgisi ve kısa topuk çizgisini çizdiniz mi?		
12. Uzun topuk çizgisi ölçüsünü kısa topuk çizgisi üzerinde işaretlediniz mi?		
13. Kısa topuk çizgisinin ½'sini bularak buradan geçen dik bir çizgi çizdiniz mi?		
14. Bu çizgi üzerinde diz altı yüksekliğini ve genişliğini tekniğine uygun işaretlediniz mi?		
15. Dik çizgi üzerinde bilek yüksekliğini tekniğine uygun işaretlediniz mi?		
16. Ayak atlama çizgisini tekniğine uygun çizdiniz mi?		
17. Arka konç çizgisini çizdiniz mi?		
18. Ön konç çizgisini çizdiniz mi?		
19. Baldır yüksekliği ve baldır genişliğini işaretlediniz mi?		
20. Ön ve arka ayak kavislerini referans noktalarını dikkate alarak çizdiniz mi?		
21. Model çizgilerini çizdiniz mi?		
22. Standart formu modeli suni malzemeden dikerek kontrol ettiniz mi?		
23. Model çizgilerini analiz ederek çıkartılacak ıstampaları belirlediniz mi?		
24. ıstampalara tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
25. ıstampa paylarını doğru olarak verdiniz mi?		
26. ıstampa üzerinde çentik kanal gibi gerekli işaretleri belirttiniz mi?		

27. İstampa üzerinde gerekli işaretlemeleri yaparak ıstampa bilgilerini yazdınız mı?		
28. İstampaları üst üste getirerek kontrol ettiniz mi?		
29. Standart form üzerinde astar çizgilerini çizdiniz mi?		
30. Astar ıstampalarını tekniğine uygun çıkarttınız mı?		
31. Astar ıstampası için gerekli payları verdiniz mi?		
32. Astar ıstampaları üzerine gerekli çentik ve kanal işaretlerini aldınız mı?		
33. Astar ıstampa bilgilerini yazdınız mı?		
34. Astar ıstampalarını payları da dikkate alarak işaretlediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda hayır cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız evet ise modülü başarı ile tamamladınız, tebrik ederiz. İlgili kişi ile görüşerek bir sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	D
2-	Y
3-	D
4-	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	Y
2-	D
3-	D
4-	Y
5-	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1-	D
2-	Y
3-	Y
4-	Y
5-	D

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Sharp, Michael H., **The Pattern Cutter's Handbook**, SATRA, 1994.
- Patrick H. J., **Modern Pattern Cutting and Design**, England, 1983.
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabı Öğreniyorum**, Cilt-2, İzmir, 1994.
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabıda İstanpa ve Kampile Olayı**, Cilt-4, İzmir, 1994.

KAYNAKÇA

- DURMAZ İsmail, **Istampa Ders Notları**, İstanbul, 2005.
- Garley A. M, **Shoemaking Dictionary**, England, 2001.
- KALKAN Ali, **Istampa Ders Notları**, İstanbul, 2005.
- KASTAN Cengiz, **Modern Yöntemle Stampa Çıkarma**, İstanbul, 2003.
- KILIÇ Birgül, **Istampa Ders Notları**, İstanbul, 2005.
- M.E.B. MEGEP, **Ayakkabı Teknolojisi Alanı Profil Çıkarma Modülü** İstanbul, 2006.
- MEB, MEGEP, **Ayakkabı Teknolojisi Alanı Ayakkabıda Ölçü Modülü**, İstanbul. 2006.
- MEB, MEGEP, **Ayakkabı Teknolojisi Alanı Maskaresiz Molyer Modeli Modülü**. İstanbul. 2006.
- PATRICK H.J., **Modern Pattern Cutting And Design**, England, 1983.
- SHARP H.Michael, **The Pattern Cutter's HandBook**, Londra,1994.
- SHARP Everett, Westley. **Footwear Open Tech Units**, England, 1989.
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabıyı Öğreniyorum**, Cilt 2, İzmir, 1994.
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabıda Stampa ve Kampile Olayı**, Cilt-4, İzmir, 1994.
- UNİDO (İstanbul Ticaret Odası-Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı) Çeviren BİLEKE, Altan. **Istampa 1-2**, İstanbul, 2006.
- UYAR Mustafa, **Istampa Ders Notları**, İstanbul, 2005.
- YILMAZ Yasemin, **Istampa Ders Notları**, İstanbul, 2005.
- William A. Rossi, **The Complete Footwear Dictionary**, Florida, 2000.
- <http://www.zappos.com>